

Elck zegg'het voorts

Nieuwpoortse archiefkrant

Verschijnt viermaandelijks - jaargang 5 - nr. 1 - november 2012

Editoriaal

Twee weken na de roemruchte veldslag bij Nieuwpoort tussen een leger o.l.v. Maurits van Nassau en dat van aartshertog Albrecht greep er een ontmoeting plaats die zeer grote gevolgen zou hebben in de Hollandse politiek. Er ontstond een breuk tussen een politicus en een militair.

Een authentiek document uit 1688 getuigt hoe recent verworven grondgebied door Frankrijk onmiddellijk financieel werd gemolken.

Uit een dagboek van een familie op de vlucht in 1940 krijgen we in afleveringen een zakelijk verslag. Toon Hillewaere bracht dat beklemmende verhaal reeds voor het publiek.

Friede Lox luisterde mee op een vertelnamidag van Albert Decorte, wat hij zich nog goed herinnerde uit zijn jeugd net vóór en tijdens de oorlog.

In ons stadspark staat een beeld van Pieter Braecke. Friede Lox vond de omstandigheden terug hoe dit als geschenk bij ons terecht kwam.

André Gysel, een actief historiograaf, die reeds een vijftal dagboeken omtrent de Eerste Wereldoorlog heeft bewerkt, brengt een korte levensschets van een lid van de Sapeurs-Pontoniers die in Nieuwpoort actief waren.

In 'Letterlijk' lezen we mee hoe er gewaarshuwd werd, ook te Nieuwpoort, voor de pest die over onze streek woedde. U leest ook hoe over Nieuwpoort werd bericht in de eerste oorlogsweken van 1940.

G. Demerre

Geschiedenis

15 JULI 1600

EEN DRAMATISCH MOMENT

Ruim een maand geleden vertrok de militair Maurits van Nassau, op expeditie gestuurd met een leger om Duinkerke in te nemen, want de Hollandse scheepvaart had flink te lijden van de kapers die voor rekening van de Spanjaarden praaiden.

Dat bevel was gegeven door de Staten Generaal met als politiek leider : Jacob van Oldenbarnevelt. Dat was iemand die het steeds goed had kunnen vinden met de militair, die twintig jaar jonger was. Het conflict tussen de Zeven Verenigde Provinciën, die zich wensten los te scheuren van de Spaanse Nederlanden, vormde min of meer een front, waar nu de Belgisch-Nederlandse grens ligt. Holland had echter wél nog controle over Oostende.

Op weg naar Duinkerke, een deel over zee en een groot deel over land, wordt Maurits' leger achterna gezeten door een opgetrommeld Spaanse leger, dat zonder dat hij het wist, reeds dagen op weg was.

Hij verneemt, terwijl hij zijn kampen opstelt in de duinen van Nieuwpoort en Lombardsijde, op 1 juli,

dat de Spanjaarden reeds in de buurt van Leffinge zitten. Hij stuurt zijn broer Ernst met een legereenheid daar naartoe, maar 's ochtends van de 2 juli verneemt hij dat die vreselijk verslagen en verstrooid werd.

Hij stelt zijn leger bij laag water, voor een groot deel op in slagorde aan de overkant van de IJzermonding op de duinen en het strand van Lombardsijde. Het Spaanse leger komt daartegenover op, komende vanuit de richting Westende en het gevecht breekt los vanaf halfvier ...

[De voorbereiding, de bewegingen, de bevelen, de acties ... waren natuurlijk veel complexer dan dit relaas !]

In het laatste half uur van het gevecht, omstreeks 7 uur 's avonds, kon de tactiek van Maurits ei zo na een nederlaag afwenden, door achtereenvolgens kleinere detachementen ruiters vanuit Lombardsijde-dorp te laten inhakken van opzij, op de vooruitgeschoven Spaanse eenheden in de duinen.

Aan beide zijden samen waren er 2000 doden, wellicht 1500 gewonden en 700 gevangenen voor Maurits was het eindresultaat.

De Spaanse eenheden trekken zich terug en die van Maurits gaan zich verschansen dichterbij Oostende. Daar zitten de politieke leiders te wachten om het resultaat van de expeditie te vernemen. In de tent van Maurits wordt de hoogste militair Mendoza goed ontvangen als gevangene (want die was veel losgeld waard!).

[Let op het schilderij dat in de O.L.Vrouwekerk hangt te Nieuwpoort]

Het succes van Maurits sterkt hem, om weer met argumenten naar voor te komen, bij de gesprekken met zijn opdrachtgevers, vooral Oldenbarneveld, dat de expeditie zo ver in vijandelijk gebied te riskant is.

Op 6 juli gaat Maurits zich toch opstellen in de oude duinen van Nieuwpoort.

[Misschien in de buurt van de watertoren, Kinderlaan !?]

Omdat driekwart van de stad omringd is met overstromingswater (!!) en intussen een paar duizend extra Spaanse huurlingen het garnizoen in de stad zijn gaan versterken, moet hij de stad zien te benaderen met loopgrachten, zigzag ... Ze hebben al de schans rond de Kleine Vierboete overmeesterd.

[Daar staat nu het woonblok Nautilus]

Ze worden met regelmaat beschoten vanuit de stad. En het regent nu al twee dagen ... Een dag wat minder. Dan weer een dag regen en een dag harde wind. Op 11 juli is het wat beter maar er zijn enkele uitvallen van ruiters vanuit de stad die ze moeten terugslaan op 12 en 13 juli. Het begint weer

te regenen op 14 juli en op 15 juli komt Oldenbarneveldt hoogst persoonlijk vanuit Oostende tot in de tent van Maurits !

Hoe de dialogen daar verliepen zou kunnen achterhaald worden door historici en ... psychologen. Maar het gevolg was duidelijk.

De hele expeditie die bevolen was door de politiek, werd met argumenten van de militair ontzenuwd en de politieke leider moest bakzeil halen.

Op 16 juli beslist de afvaardiging van de Staten Generaal om terug te zeilen naar Holland. Op 18 juli begint de aftocht van Maurits' leger van bij Nieuwpoort richting Oostende. Dat duurt een drietal dagen. Vanaf 21 juli is het mooi weer en zelfs heet. Dat duurt 10 dagen en intussen komen meer dan honderd transportschepen vanuit Holland en Zeeland om het leger af te voeren. Op 31 juli en 1 augustus vaart de vloot uit.

Op 2 augustus installeert Maurits zich in Middelburg.

De barst in de verhouding tussen de militaire bevelhebber en de politieke leider van de Zeven Verenigde Provinciën, waarvan Holland en Zeeland het zwaartepunt vormden, is wellicht gaan kraken in een kamptent in de oude duinen van Nieuwpoort, op 15 juli 1600.

Er zijn enorm veel auteurs die hierover geschreven hebben. Wij zijn in hoofdzaak schatplichtig bij Anthonis Duyck (Journael 1600 ed. 1862), Sir Francis Vere (1600 ed. 1657) en Robert Fruin (ed. 1901).

G. Demerre

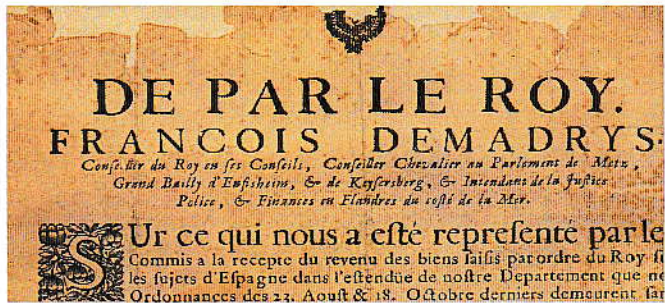
In het Nieuwpoorts patrimonium is een schilderij dat alles bekijkt vanuit de Spaanse hoek. Daar is Maurits *de vieandt* en Albrecht leider van *ons volck*.

In de cartouche lezen we een chronogram:

*MaVrVs besetten zVVAer
heeft ons zeere Doen
sneVen en eer aLbertVs
VoorVVAer ons heeft ontset
ghegheVen*

DOCUMENT UIT 1688

We hebben het zo getrouw mogelijk vertaald uit het Frans, waarbij de interpunctie behouden werd. Dit document (350x450 mm) was te vinden als versterking van een kافت rond een bundel van het kerkarchief van Alveringem.

DE PAR LE ROY

Vanwege de koning

François Demadrys

Raadsheer van de koning in zijn raden, raadsheer en ridder in het parlement van Metz

Groot baljuw van Ensesheim en de Keysersberg & voorzitter van de politierechtbank & financiën in Vlaanderen aan de zee kust

Omtrent wat ons is meegedeeld door de ambtenaren over de ontvangst op het inkomen van de goederen aangeslagen op bevel van de koning bij de onderdanen van Spanje in het deel van ons departement volgens onze verordeningen van 23 augustus en 18 oktober laatst, blijven onuitgevoerd, de belastingspachters, pachters en schuldenaars der Spaanse onderdanen hebben nagelaten hun declaratie te doen voor onze afgevaardigden en de verplichte sommen te betalen in de handen van de genoemde belastingspachters waaraan ze verplicht waren, daarom eisen Wij dat tegen het einde van de huidige maand december zonder verder uitstel zullen de belastingspachters, landpachters en schuldenaars bij de Spaanse onderdanen gehouden zijn te voldoen aan onze verordeningen van 23 augustus en 18 oktober laatst en alsook de declaratie voldoen voor onze afgevaardigden van de verplichte bedragen en ze te betalen in de handen van de belastingspachters op straffe van het dubbele en een boete van 200 pond, en daarbij eveneens binnen de maand na de publicatie van dit huidig bevel bij de genoemde belastingspachters een kopie te bezorgen van de pachtbrieven, rekeningen, andere titels en verklaringen omtrent de aangeslagen, doorgegeven en verzamelde goederen op straffe van 300 pond boete, die zullen opgeëist worden tot de laatste penning in eigendom van zijne majesteit, en om die inning van die goederen te vergemakkelijken, bevelen wij de magistraten van de steden, baljuws, burgemeesters en schepenen, wetsdienaren, dorpschouwen en inners van dorpen en gehuchten uit ons departement, om ons te verklaren en bij afwezigheid aan onze afgevaardigden binnen de maand vanaf deze verordening, nauwkeurige, door hen omschreven alle pachten, gron-

den, renten en andere eigendommen, gelegen in hun gezagsgebied behorende aan de Spaanse onderdanen, op straffe van 500 pond boete, in hun eigen naam, en zelf ieder op zijn plaats, de uitvoering van de huidige bevelen uit te roepen en aan te plakken zodat niemand mogelijke onwetendheid kan voorwenden, wijzen wij er alle deurwaarders op alle acten en nodige exploiten uit te voeren.

Gedaan te Ieper op 20 december 1688.

Getekend

Demadrys

Wie ?

François Demadrys [1649-1699] was provoost van Kaysersberg in 1678 en ere-ridder voor het parlement van Metz. Hij was intendant van Charlesville toen hij benoemd werd in het département van Duinkerke en Ieper in 1680. In 1688 volgde hij zijn vader op als groot-baljuw van Ensisheim. Hij stierf op 9 januari 1699 in Duinkerke. (Com. hist. dép. du Nord , vol. 9, Lille, 1866, p. 217-220)

Waarom ?

We hebben duidelijk te doen met de hoogste ambtenaar namens koning Lodewijk XIV in een pas veroverd deel van de Spaanse Nederlanden, dat werd toegevoegd bij een Frans departement. Deze intendant kwam blijkbaar uit de recent veroverde delen van Elzas-Lotharingen (Alsace-Lorraine) waar hij lid was van het parlement van Metz dat pas opgericht was in 1661.

Dit document gold niet voor Nieuwpoort, want gedurende heel die tweede helft van de 17e eeuw kon Frankrijk haar gezag niet opdringen aan onze stad.

G. Demerre

Dagboeken

UIT HET DAGBOEK VAN ROLAND OSAER

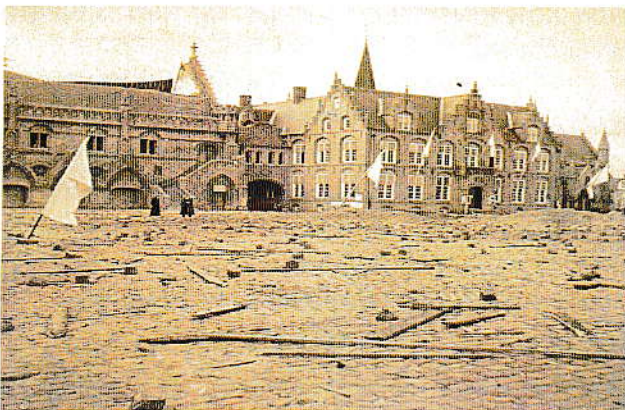
Op vrijdag 17 mei 1940 – de oorlog was precies een week aan de gang – beslisten vader en moeder om die dag de inventaris van hun winkel in de Langestraat op te maken, om in voorkomend geval oorlogsschade te kunnen aangeven. Terwijl ze daar 's avonds rond 11 uur nog volop mee bezig waren, samen met Lucien, de oudste

van hun acht kinderen, werd er aangeklopt. Twee Belgische soldaten, die wellicht door een spleet licht hadden opgemerkt vroegen om onderdak voor de nacht. Ze waren in volledige uitrusting met helm en geweer. Onze ouders gingen er vanzelfsprekend mee akkoord. Moeder gaf hun brood en eieren te eten.

Tijdens het daaropvolgend gesprek, gaf een van hen bedekt te verstaan dat de andere tekenen van krankzinnigheid vertoonde, sinds ze in hevige gevechten gewikkeld waren geweest aan het Albertkanaal. Hij vertelde ook van de snelle opmars van de Duitse troepen.

De toestand aan het front bleek veel ernstiger te zijn dan onze ouders, voortgaand op de radio-communicaties, zich hadden voorgesteld. Later is inderdaad gebleken dat de Duitsers die dag al in Brussel waren

Omdat onze ouders, maar ook die ene soldaat, vonden dat de andere, die toch ook gewapend was, gevaar opleverde, met zoveel kinderen in huis, werd Lucien, de oudste die al 17 was, naar politie-inspecteur De Vos gestuurd, die boven de kleine stadsgevangenis woonde, wat verder in onze straat. De man lag al te bed, maar trok vlug burgerkleding aan en kwam mee. Hij vertelde de krankzinnige dat wij een groot gezin waren en slechts voor één man slaapgelegenheid hadden, maar dat hij hem onderdak zou verschaffen; zijn bedoeling was wel hem, veiligheidshalve, in verzekerde bewaring te nemen. De ongelukkige man nam het aanbod aan. Wat er nadien met hem is gebeurd, is ons niet bekend.

Verrast door het slechte nieuws van het front, overlegden vader en moeder vlug wat hun te doen stond. Ze oordeelden dat de kans voortaan groot was dat de IJzestreek weer in een slagveld zou worden herschapen. De militaire overheid dacht er

blijkbaar ook zo over, want precies die nacht werd een aanvang gemaakt met de onderwaterzetting rond de IJzer en 's anderendaags zou een begin worden gemaakt met de evacuatie van o.a. Sint-Joris en Ramskapelle.

Veel inwoners van de frontstreek waren in de Eerste Wereldoorlog naar Frankrijk gevlucht en na de oorlog gezond en wel naar huis teruggekeerd. Moeder zelf had er toch ook, samen met haar moeder-weduwe en met haar jongere zuster een veilig onderkomen gevonden?

Nadat onze ouders dat alles hadden overwogen, beslisten ze dat we allen samen de wijk zouden nemen naar Frankrijk.

Vader zou zijn gereedschap meenemen en, als hij niet zou opgeroepen worden voor het leger, er zijn beroep van schoenmaker uitoefenen. Uit hun twee winkels zouden ze allerhande artikelen meenemen en er een kleine handel mee beginnen. Ze zouden wel rondkomen.

Onmiddellijk werd een keuze gemaakt van al wat hiervoor in aanmerking kwam. Ook proviand voor onderweg en alles wat we nodig konden hebben tijdens een langdurig verblijf in den vreemde, werden klaargezet. Er werd de ganse nacht doorgewerkt.

De volgende morgen trok vader naar de bakkerij van André en Yvonne Caulier, op de hoek van de Kerkstraat en de Hoogstraat, om te vragen of ze hem hun bakfiets wilden verkopen. Ze gingen ermee akkoord en vader kwam er al direct mee naar huis gereden.

Intussen wist het ganse gezin wat er tijdens de nacht was gebeurd en beslist. In de winkel mochten we elk een paar nieuwe schoenen en pantoffels kiezen. Lucien, die in die jaren droomde van vliegenier te worden, koos een paar vliegenierslaarzen. Misschien zou hij toch in Frankrijk die droom kunnen verwezenlijken en meteen aan de ellende van het frontleven kunnen ontsnappen.

De oudere kinderen kregen elk nog een kleine rugzak, waarin ze hun eigen spullen moesten dragen. Met een lintje om de hals, droegen we het identiteitsplaatje voor kinderen, dat de overheid in de voorafgaande maanden had uitgereikt, uit voorzorg.

Die dag nam de paniekstemming in onze stad merkbaar toe. Bij de vluchtelingenstroom uit het binnenland voegden zich steeds meer mensen uit onze eigen streek, onder wie vele uit de gemeenten die onder water werden gezet. Van verscheidene Nieuwpoort-

se gezinnen raakte bekend dat ze nog diezelfde dag op de vlucht zouden gaan. Vele vissersfamilies maakten aanstalten om 's anderendaags met hun schip koers te zetten, naar Franse of Engelse havens. De schrik voor het oorlogsgeweld was algemeen. (wordt vervolgd)

red. T. Hillewaere

ANEKDOTES UIT HET LEVEN VAN EEN ECHTE NIEUWPOORTENAAR

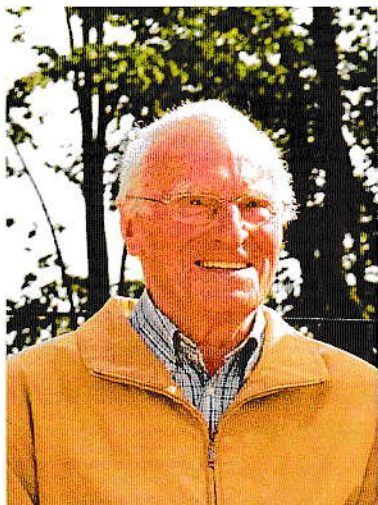
De periode tijdens de Eerste Wereldoorlog

Albert Decorte (° Nieuwpoort 1925) was het tiende kind van het gezin bestaande uit 11 kinderen (6 meisjes + 5 jongens).

De ouders met 3 kinderen moesten Nieuwpoort ontvluchten bij het uitbreken van WO I (oktober 1914). Hun bestemming was Groot-Brittannië. Tijdens de reis werd er een 4de kindje in Koksijde geboren.

Ze vestigden zich in een dorp in de omgeving van de stad Londen waar ze 6 jaar verbleven en waar er nog 3 kindjes ter wereld kwamen.

Na de oorlog kwamen ze terug naar België en vestigden ze zich in Gistel, de streek van de papa. Daar werd een 8ste kindje geboren.

Het leven te Nieuwpoort in het interbellum

Na enkele maanden keerden ze terug naar Nieuwpoort en betrokken ze een huisje gelegen in de voormalige Hofstraat (huidige Canadalaan). Hun buur was de heer Thomas Van Iseghem, burgemeester van Nieuwpoort van 1920 tot 1927. Vader Decorte werd bij hem aangesteld als huis-knecht en zorgde voor de tuin, de stallen en het paard. Tijdens die periode kwamen er nog 3 kinderen bij in het gezin (Albert als 10de). Hun huisje paalde met een bosje aan de Arkevaart. De kinderen speelden in die omgeving. Kleine Albert (2

jaar oud) volgde de grote broers en viel in het water van de vaart. De oudste broer heeft hem op het nippertje gered.

Het grote gezin moest op zoek gaan naar een grotere woonst en verhuisde naar de Duinkerkestraat. Eind jaren '29 kocht het een huis in de Pelikaanstraat.

'De Zelte', het poldergebied achter hun huis, vormde de grens met de stad en was een uitstekend speelgebied. In die tijd waren er in een deel van de stad (Kokstraat; Hoogstraat en Pelikaanstraat) ongeveer 9 boerderijen, enkele leurders (tchoektchoek), steenbakkerijen en (volgens Willy Vanhuyse) 97 cafés in de ganse stad. Daar werd veel plezier gemaakt en veel gezongen.

De leefruimte van het grote gezin (13) was aangepast. Zo zat men altijd met 13 aan een lange tafel. Het middagmaal werd benut in een groot diep bord per man. De onderkant van het bord diende voor het dessert. (pudding)

De stoof (menagère) diende voor de verwarming van het huis, voor de bakstenen die men in het bed legde en voor het bereiden van het eten. Dankzij de gevulde waterketel, die erop stond, had de familie steeds warm water.

Iedere zaterdagmiddag kregen de kinderen hun wasbeurt. Dit gebeurde in 1 grote kuip geplaatst op 2 stoelen. Nadien moesten de kinderen hun slaapkleedje aantrekken en zich nog wat verwarmen rond de kachel. Het avondmaal werd nadien gebruikt. Als diepgelovig gezin werd er eerst een kruisje gemaakt alvorens men mocht beginnen te eten.

Electriciteit was er nog niet in het huis. De verlichting gebeurde met gasluchters. Om de kamers in de bovenverdieping te verlichten gebruikte men een petroleumlamp.

Er waren 3 kamers – één voor de ouders en 2 voor de meisjes – en de zolder waar de jongens sliepen. Vanuit het dakvenstertje keken ze naar de pudden (kikkers) en hoorden ze hun gekwaak en het geloei van de koeien.

Feesten

Alle bijzondere evenementen waren een feest voor de jonge lui uit die tijd. Op vastenavond, verkleedden ze zich om carnaval te vieren. Ze maakten lampions met uitgeholde bieten om op de dag van Sint-Maarten doorheen hun straat te lopen en te zingen. De voorbereiding van de plechtige communie gebeurde maanden voorheen in het college door de principaal, Eerwaarde Heer Vanden Abeele. De slechte punten die Albert kreeg omdat hij de materie niet kon onthouden noch slikken werden niet goed aangenomen door zijn ouders. Hij werd

misdienaar en dat beviel hem wel. Hij mocht de klokken luiden bij elk overlijden...

De kerstmisperiode was zeer mooi. De ganse familie zette zich in om er prachtige dagen van te maken. Enkelen bespeelden een muziekinstrument terwijl de ganse bende kerstliederen zong. Zoals bij andere feestdagen (Nieuwjaar en Pasen) werd er ook die dag 'koekebrood' gebakken. De kinderen mochten met hun ouders mee naar de midder-nachtmis.

De grootvader van Albert Decorte (langs moederszijde - Gryson) was toen 'swisse' in de kerk en lette op de orde.

Om Nieuwjaar te vieren zoals het toen gebeurde moesten er genoeg 'lukken' (kleine wafeltjes) gebakken worden. De voorbereiding ervan was voor de kinderen al één groot festijn. Daarvoor zorgde uiteraard mama terwijl de kinderen meehielpen.

Iedereen maakte zijn pakje met 'lukken', als geschenk. Op nieuwjaarsdag moest elk kind zijn nieuwjaarsbrief aflezen. Nadien kregen ze een centje (een kwartje) dat in een zelfgemaakte spaarpot gestopt werd. Zo er 5 frank gespaard was werd dit geld op het schoolspaarboekje gezet. Af en toe mocht ermee wel eens een 'spekke' (snoepje) gekocht worden.

Elk jaar ging mama met de kinderen een nicht die slotzuster (binnen) was in het klooster van de 'Arme Klaren' bezoeken. Ze mochten enkel haar glimlachend gezicht en haar blote voeten zien achter de tralies. Mama stopte dan enkele centen in het schuifbakje om haar nichtje en de gemeenschap te helpen.

De Paasperiode was de tijd van de paasklokken en de -eieren. Deze werden verstopt, geraapt en nogmaals verstopt en dit tot groot jolijt van de kinderen...Mama bereidde dan ook een lekkere maaltijd voor.

Het onderwijs

'De nonnekens van Nieuwpoort', zegt Albert, 'waren een zegen voor de kinderen van Nieuwpoort'. Tijdens de 3 jaar kleuteronderwijs leerden ze de kindjes heel wat bij. De lagere school liep Albert in het college.

Tijdens de grote schoolvakanties mochten de jongens helpen op één van de boerderijen uit de omgeving. Dat was een hele klus, doch ze vonden het zeer plezant. Het was ook het moment om de slaapzakken te hervullen met vers haverkaf. Af en toe glipten de jongens weg en gingen ze stiekem vis vangen in de Arkevaart. Ze hadden geen *permis* en geen toestemming om dit te doen...en daarom smaakte de vers gebakken paling des te beter. Langs de Arkevaart en de spoorwegbedding

was er een bosje dat grensde aan de vaart en achteraan bevond zich de Monoblocwijk. De jongens van de Pelikaanstraat maakten daar hun kamp en vochten regelmatig met deze van de Monobloc. Als de 'crèmekar' (ijskar) voorbij reed dan gebeurde het wel eens dat de kinderen een ijsje kregen van een vriendelijke dame die in een naburige herberg woonde.

Albert liep verder school in het college tot de leeftijd van 14 jaar. Zijn ambities om naar de technische school te gaan werden niet aanvaard. Er mochten maar twee kinderen van het gezin (één jongen en één meisje) verdere studies doen (electricier en kleuterleidster). Albert moest gaan werken en kreeg in 1939 eerst 50 centiem en later 1 frank. Na enkele tijd mocht hij tekenlessen volgen in de avondschool. Met de opgedane kennis kon hij bij een 'matrijsmaker' gaan werken. De dag begon 's morgens van 7 uur tot 9 uur; nadien volgde een kwartiertje rusttijd en zo werkte hij verder tot 12 uur 's middags. De middagpauze duurde één uurtje; nadien herbegon de dagtaak tot 16u45 (48 uur per week). Albert legde zich enorm toe en deed zijn taak graag. Na de werkuren kon hij zich bijwerken in het atelier. Het waren lange dagen. Doch moe en tevreden kroop hij om 8 uur 's avonds al in zijn bedstee.

Dankzij de KAJ, opgericht door monseigneur Jozef Cardijn, hebben de jonge lui in die tijd ondanks de moeilijke tijden toch aangename en mooie jeugdjaren gekend.

Wereldoorlog II

Op vrijdag 10 mei 1940 luidde de stadssirene. Ze kondigde het begin van de oorlog aan en heel de bevolking in de stad riep: "'t is oorlog, 't is oorlog..." 'Het was een triestige tijd', vertelt Albert. Heel de stad was in rep en roer. Vele jonge mannen vanuit ieder hoekje van ons land doorkruisten de stad op de vlucht naar Frankrijk. Bruggen werden opgeblazen en ontploft, schuilputten werden gegraven en bedekt met een golfplaat,...De huizen werden onbewoonbaar zodat het gezin Decorte besliste om hebben en goed te laden op een stootkar en beschutting te zoeken bij een landbouwer, de familie Depuydt in Ramskapelle. Daar konden ze één nacht doorbrengen. Door plaatsgebrek trokken ze 's anderendaags naar de boerderij van de familie Van Damme waar ze 2 nachten sliepen in de koe-stal. Andere vluchtelingen kregen er ook een onderdak zelfs de onderpastoor van Nieuwpoort, Eerwaarde Heer Declerck. Iedereen vreesde de Duitse soldaten die op zoek waren naar Engelse soldaten die zich hadden weggestopt in afgedekte putten. Ze wilden zo hun kameraden beschermen, doch velen kwamen om...

Het einde van de achttiendaagse veldtocht was een opluchting voor iedereen in het kustgedeelte. Herstellingswerken werden tamelijk vlug door de Duitsers gerealiseerd. Bruggen werden heropgebouwd (spoorwegbrug; Arkebrug, ...)

Er was bitter weinig werkgelegenheid voor de Nieuwpoortenaars. Albert was één van hen die op zoek was naar werk. Hier en daar hielp hij mee. Zo kon hij werken aan de aanleg van de vliegpleinen van Koksijde en van Raversijde. Hij heeft zelfs samen met zijn vader en zijn drie broers gedurende 1 jaar gewerkt in de Litthofabriek. Ieder nam zijn dagelijks rantsoen mee.

Twee vrienden overtuigden Albert, die toen 16 jaar was, om werk te zoeken in Bretagne. Na een lange treinreis kwamen ze uitgeput toe in de streek waar ze te werk gesteld werden bij de firma Limper (aannemer van de organisatie Todt). Daar hielp hij gedurende 1 jaar in een steengroeve om vrachtwagens te laden met zand, stenen, keien...bestemd voor de bouw van bunkers en de aanleg van het vliegveld van Lorient. Albert hielp daaraan ook gedurende 1 jaar mee. Nu nog vertelt hij met bewondering hoe de afwerking door 30 mankracht in zo'n vlug tempo ging. De arbeiders sliepen in barakken verdeeld in kamertjes waarin er twaalf in 6 dubbele bedden een onderdak hadden. De hygiëne was alles behalve goed: regelmatig moesten die barakken ontvlooid en ontluisd worden met gas.

Hun dagelijks rantsoen was zeer povertjes (brood, dikke soep...) zodat ze na hun arbeid op zoek waren naar een boerderij waar ze hun voorraad kochten (brood, spek, boter, gezouten varkensvlees,...) Daarvoor moesten ze 4 km stappen en opletten voor de controle van de Franse gendarmen.

Op een zekere dag werden alle manschappen verplicht om in de barakken te blijven. Gewapende chefs hielden hen in het oog. Het bericht van een Engelse aanval in Saint-Nazaire was een schijn-aanval met poppen i.p.v. para's.

Om de 3 maand mochten de kameraden naar huis op verlof. Het is zo dat Albert besliste om nadien nooit meer terug te keren naar het kamp.

Samen met zijn broer Frans stapten ze alle dagen naar Ramskapelle om in één van de boerderijen te werken opdat de familie zou kunnen overleven. Daar was immers eten genoeg...

Altijd gedreven om vaster werk te vinden besloot zijn broer te vluchten naar Antwerpen waar hij onderdak kreeg bij de familie van zijn verloofde. Doch het noodlot sloeg toe; broer Frans werd door de Duitsers opgepakt en weggevoerd naar een kamp in Duitsland. Albert moest het alleen redden en werd aangesteld als sasknecht. Nooit heeft hij geweten wie zijn weldoener was. Hij had wel een vermoeden

dat het burens waren die deel uitmaakten van de Witte Brigade...Hij kreeg zijn papieren terug. Hij was één van de gelukkigen die niet weggevoerd werden naar Duitsland.

verslag F.Lox

Schenking

Om hulde te brengen aan de realisaties van K.R. Berquin, conservator van het gelijknamig 'Museum van Nieuwpoort', planden de 'Vrienden van het Merghelynck Museum' een bezoek aan de stad Nieuwpoort in september 1955.

Het toeval wilde dat ze vernomen hadden van de heer professor van Kalken dat een groot gedeelte van de Nationale Bank te Brussel gesloopt werd wegens nieuwbouw uit 1947-1957. Ook de halfronde uitbouw op de hoek tussen de Bankstraat en de Berlaimontstraat verdween onder de slopershamer. De beeldengroep van Pieter Braecke vervaardigd uit Euvillesteen of mogelijks oolithische kalksteen op de hoge muur moest ook verdwijnen en een andere bestemming krijgen.

Was dat geen gelukkig toeval? Wat kon er beter aansluiten bij de doelstellingen en de tradities van de " Vrienden van het Merghelynck Museum" dan als tussenpersoon voor de Nationale Bank van België dit kunstwerk van een van haar kinderen te mogen schenken aan de stad Nieuwpoort en te plaatsen in het nieuwe koning Leopold park.

De toenmalige burgemeester de heer Gheeraert aanvaardde het voorstel met veel enthousiasme.

De officiële overhandiging gebeurde op zondag 18 september 1955 in aanwezigheid van de 'Vrienden van het Merghelynck Museum' en tal van kunstliefhebbers van Noord-Frankrijk waaronder de beeldhouwer War van Asten, leerling en vriend van Pieter Braecke en afgevaardigden van de Nationale Bank, enz...

De secretaris van de 'Vrienden van het Merghelynck Museum', de heer van Renynghe, schetste het leven van Pieter Braecke, geboren te Nieuw-

poort in 1859 en overleden te Nossegem in 1938. Hij schonk zijn atelier aan zijn geboortestad. Veel kunstwerken en maquettes werden vernield tijdens de oorlogsjaren van WO II. De stad kon er toen enkele redden en onderbrengen in het Braecke Museum dat zich bevond in het voormalige Hôtel de l'Espérance.

De heer van Renynghe stelde het charmant monumentje voor als een beschermengel van de soliditeit en de stabiliteit van de munt...Het centrale gedeelte van het monumentje is geflankeerd door een kind en een leeuw. Het kind (putto) is uitgedost met een Romeinse helm en een mantel gedrapeerd over zijn schouder; het is gewapend met een dolk en een schild, en houdt een olijftak in de hand. De Belgische leeuw bewaakt het kasboek en een geldbeurs met een lint, voorzien van een medaille met de initialen BNB.

Daarna overhandigde hij het monument aan de stad Nieuwpoort.

Het dankwoord van de heer burgemeester Gheeraert in naam van de stad luidde als volgt:

"Je voudrais dire quelques mots seulement pour exprimer ma reconnaissance envers Monsieur van Renynghe de Voxvrie, Messieurs les Amis du Musée Merghelynck en général, à son président Monsieur Coppieters de Gibson en particulier et non moins envers la Banque Nationale de Belgique.

(vert.)...Dank zij de inbreng van de Vrienden van het Merghelynck Museum en de goedwilligheid van de Nationale Bank van België hebben wij in dit pas gerenoveerd park, een kunstwerk van niet minder dan Pieter Braecke.

Deze laatste, geboren in Nieuwpoort, hield veel van zijn geboortestad en ik ben ervan overtuigd, moest hij zich nog kunnen uitdrukken, hij zijn ganse voldoening kon uiten bij het zicht van dit kunstwerk opgesteld in een aangename en gezellige omgeving.

Wij appreciëren daarom deze gift die het artistiek patrimonium van onze stad, dat helaas aanzienlijk verminderd en vernield is door de beide wereldoorlogen, meer waarde geeft.

Dit werk zal niet alleen door de Nieuwpoortse bevolking kunnen bewonderd worden maar ook door menig toerist die hier zijn vakanties doorbrengt...

Si le fait de posséder désormais ce petit monument nous fait plaisir, combien plus nous apprécions le fait que les Amis du Musée Merghelynck et son distingué Secrétaire en particulier, Monsieur van Renynghe de Voxvrie, aient pensé à nous et aient voulu nous témoigner leur sympathie le jour où la Banque Nationale a bien voulu faire don de l'œuvre.

Ce témoignage d'amitié envers Nieuport nous a

fortement touché; je dirai que le geste a été apprécié autant que l'œuvre elle-même.

Croyez-moi désormais, et toujours, les Amis du Musée Merghelynck seront les Amis de Nieuport."

Na deze feestelijke inhuldiging wendde de vooraanstaande personaliteiten zich naar het stadhuis waar hen een eervolle receptie opwachtte.

De heer K.R. Berquin gidste nadien het gezelschap tot op de beiaardtoren waar de beiaardier ze vergastte met een heerlijk klokkenspel.

Een bezoek in het Braeckemuseum liet toe om de werken van de beeldhouwer te bewonderen in het gerestaureerde gebouw. De genodigden lieten niet na om een blik te werpen op de schatten van de Onze-Lieve-Vrouwekerk en deze in het Berquinmuseum.

De bezoekers waren zeer tevreden en spraken niets dan lof over het bezoek aan de stad Nieuwpoort.

F. Lox

Uit 'Tablettes des Flandres' – Ch. Van Renynghe de Voxvrie – tome 7 - 1957

Addendum

Half maart 2010 kreeg het beeldje van Pieter Braecke na een opfrissing een nieuwe locatie.(begin van de hoofddreef in het Leopold II-park te Nieuwpoort).

(Foto's: F.Lox)

De Grote Oorlog

LEOPOLD VANDEPITTE

één van de vele vergeten helden uit de
Eerste Wereldoorlog 1914 - 1918

**In oktober 1914 redt het zeewater het
koninkrijk België**

De onderwaterzetting van een deel van de IJzer-
vallei tijdens de Eerste Wereldoorlog heeft al veel
inkt doen vloeien. De onbetwistbare rol van Karel
Cogge van Veurne en van Hendrik Geeraert van
Nieuwpoort staat daarbij buiten elke discussie. In
de ogen van het grote publiek waren Cogge en
Geeraert sluiswachters of –meesters. Eigenlijk was
Cogge toezichter bij de Noordwatering van Veurne
en Geeraert binnenschipper in Nieuwpoort. Bij na-
vraag ter gelegenheid van een of andere gidsbeurt
in IJzertoren of Dodengang over de duur van die
inundatie rijst twijfel bij het publiek: duurde die
onderwaterzetting een nacht, enkele dagen, enkele
weken, enkele maanden... Slechts weinigen reali-
seren zich dat het om bijna volle vier jaar ging.

Wie er het prachtige boek "Nieuport" (1922) van ka-
pitein en ooggetuige Robert Thys op naslaat en er
de tijd voor neemt om het te lezen, krijgt al gauw
een andere en juistere mening. Natuurlijk hebben
Cogge, opzichter van de Noordwatering van Veurne
en binnenschipper Geeraert van Nieuwpoort grote
verdienste, toch gaat Thys die rol relativeren. Want
wie was de vader van die goede gedachte? Zou dat
niet de Ieperse militair, geniecommandant Prudent
Nuyten zijn geweest? De onderwaterzetting diende
de hele duur van de stellingenoorlog onderhouden
te worden, waarbij het sluisencomplex van de Gan-
zepoot een cruciale rol speelde.

Die onderwaterzetting sleepte net als de oorlog vier jaar aan

Op 2 september 1915 besliste generaal Wiele-
mans, na koning Albert I opperbevelhebber van het
Belgisch leger, dat elke divisie 25 man moest leve-
ren en elke cavaleriedivisie vijftien man met de be-
doeling een compagnie op te richten belast met het
onderhoud van het sluisencomplex de Ganzepoot
met zijn talrijke sluisen en verlaten. Deze groep be-
stond uiteindelijk ongeveer uit driehonderd man. Zij
werden Sapeurs-Pontoniers genoemd, ze hoor-
den bij de genietroepen, maar hadden een speciale
opdracht. Een derde van de groep, zo'n honderd
man, was vooral bij nacht en ontij in Nieuwpoort
aan de Ganzepoot aan het werk: sluisdeuren ter
plaatse herstellen, dammen opwerpen met vader-
landerkes, schuilplaatsen bouwen en/of onderhou-
den, enz... Elk signaal van hun aanwezigheid in de
omgeving van de Ganzepoot lokte zware Duitse
beschietingen uit, ook met gasgranaten.

De tweede groep was van piket in Wulpen en moest
bijspringen als het heel slecht ging. Het derde deel
had zagezegd rust even buiten Veurne op de weg
naar Bulskamp. Daar hadden die mannen hun ba-
rakken en ateliers. Want het kon gebeuren dat een

sluisdeur zo zwaar beschadigd was, dat ze hele-
maal diende verwijderd. Ze werd dan per schip via
het kanaal Nieuwpoort-Veurne naar Veurne over-
gebracht en hersteld. Van rust was weinig sprake
en met verlof gaan zat er voor die mannen al he-
lemaal niet in. En naarmate de oorlog vorderde,
kwamen Duitse vliegtuigen hen nog lastig vallen.
Hoe langer de oorlog duurde, hoe ernstiger de
luchtaanvallen werden.

Sergeant Leopold Vandepitte: één van die drie- honderd vergeten sapeurs-pontoniers

Een van die mannen was sergeant Leopold Van-
depitte. Leopold werd geboren in Lanaken op 8
juli 1888. Heel veel jongens werden toen naar de
koning, Leopold gedoopt. Zijn ouders verhuisden
naar de kust en zo volgde hij de lagere school in
Heist en daarna met succes volledige humaniora
in Blankenberge.

Leopold Vandepitte trad als vrijwilliger in militaire
dienst bij de klasse 1908 tijdens de regeringstijd
van koning Leopold II (1865-1909). Voor de ge-
wone miliciens was dat nog de tijd van loting
en/of plaatsvervangend. Tijdens zijn opleiding in de
infanterieschool van Ath bewees hij een uitstekend
schutter te zijn. Op honderden deelnemers aan de
schietwedstrijden behaalde hij een mooie achtste
plaats. Hij werd tot korporaal bevorderd. Na zijn
diensttijd volgde hij ook met succes een douanier-
opleiding in Bocholt. Eerst vervulde hij dat ambt in
Ploegsteert, later in Dranouter en daarna in Lom-
bardsijde. Ondertussen was hij in 1913 getrouwd
met Angèle Decuyper met wie hij een dochtertje
had, Simonne. Het meisje was een drietal weken
oud, toen de oorlog op 4 augustus 1914 begon. Ze
zal pas eind 1918 voor het eerst haar vader zien.
Toen de oorlog begon, werd Leopold opgeroepen
bij het 1ste Linieregiment om het vaderland te dien-
nen. Hij maakte de aftocht van het Belgisch leger
mee in de richting van de zee en belandde met het
overschot van het Belgisch leger achter de IJzer,
waar het 1ste Linieregiment deelnam aan de IJzer-
slag en er zware verliezen leed.

Vanaf 6 september 1915 zal hij met ongeveer
driehonderd anderen uitgekozen worden om de
compagnie Sapeurs-Pontoniers te vormen. Deze
speciale eenheid van de Genie onder het bevel van
commandant Robert Thys, zal de hele oorlog lang
onder bijna onophoudelijke beschietingen zorgen
voor het in standhouden van de sluisen, voor hun
herstel, voor het op peil houden van de onderwa-
terzetting, het dichtstoppen van beschadigde af-
dammingen enz. 25 soldaten en 2 officieren lieten
daarbij het leven, bijna 200 manschappen raakten

gewond of werden slachtoffer van gasvergiftiging. Het was een harde tijd voor die mannen.

Op 2 juli 1917 wordt Leopold vermeld op het dagorder van het 36ste Franse legerkorps onder leiding van generaal Nollet: 'Moedige en toegewijde onderofficier, die met een volmaakte kennis van zijn opdracht heeft meegewerkt op de bruggen en dijken van Nieuwpoort en aan de uitvoering van heel belangrijke werken voor de verdediging van de sector, bezet door het Franse leger.'

In juli 1917 werden sergeant Leopold Vandepitte en tientallen anderen van zijn compagnie het slachtoffer van gasvergiftiging, voor enkele weken uitgeschakeld en naar het legerhospitaal L'Océan in De Panne overgebracht. Leopold zelf raakte tweemaal gewond, leed eenmaal aan gasverstikking en was voor drie weken volledig blind.

In totaal behaalde Leopold acht frontstrepen en dat was het maximum. Hij kreeg o.a. het Franse en het Belgische Oorlogskruis, de Overwinningsmedaille, het IJzerkruis en werd Ridder in de Kroonorde.

Na de oorlog werd hij op 27 februari 1919 nog opgenomen in het Militair Hospitaal van Antwerpen voor de nabehandeling van de problemen na gasvergiftiging.

Op 8 juli 1918 vierde Leopold zijn 30ste verjaardag. Hij poseert fier met het Franse Oorlogskruis (Archief André Ghekiere).

Douanier in Zeebrugge

Na de Eerste Wereldoorlog had hij wel ergens op een schap in zijn huis in Zeebrugge een pakje papieren liggen, een hoopje notities bijeen gekrabbeld tijdens de oorlog. Aan neef en oomzegger André Ghekiere zei hij bij gelegenheid dat hij die gegevens ooit wel eens zou ordenen, als hij veel tijd had, als hij op pensioen was. Ondertussen was hij douanier in Zeebrugge, een drukke haven waar toen heel veel vee uit Engeland werd ingevoerd. Maar opeens was het weer oorlog, in mei 1940 werd zijn huis gebombardeerd, brandde uit en weg waren de papieren... Maar André Ghekiere kan en

wil en zal de herinnering aan zijn oom niet vergeten. Hij vindt het zo spijtig dat die bronnen verloren zijn gegaan. Gelukkig is er nog het boek van commandant Robert Thys 'Nieuport, 1922', dat zijn oom hem jaren geleden cadeau heeft gedaan. Na de Tweede Wereldoorlog hervatte Leopold zijn activiteiten als douanier in de haven van Zeebrugge. Hij werkte er tot aan zijn pensioen en overleed in 1960 op de leeftijd van 72 jaar.

André Ghekiere kan zijn oom niet vergeten

In de herinnering van André Ghekiere, geboren op 29 mei 1926 in Izegem, blijft zijn oom sergeant Leopold Vandepitte voortleven als een dappere soldaat, die ondanks ademhalingsproblemen door gasgranaten en verwondingen, na herstel opnieuw zijn plicht vervulde. Meestal wordt het vergeten dat die groep van 300 sapeurs-pontoniers, waar Leopold Vandepitte bij hoorde, gedurende vier jaar de onderwaterzetting op peil hield. Maar op die manier verhinderden ze de Duitsers de doorgang naar de Kanaalhavens en beschermden ze het hele Belgische leger. Als dat niet kan tellen!

Omdat zijn oom Leopold Vandepitte zoveel voor hem heeft betekend, werkte André Ghekiere samen met André Gysel het idee uit om voor eigen bibliotheek een echt, uniek en enig boek samen te stellen. Het heeft als titel: "Nieuwpoort en de Ganzepoot 1914-1918" en als ondertitel "De onderwaterzetting van de IJzervallei en de opdracht van de Compagnie van de Sapeurs-Pontoniers van de Belgische Genietroepen". Het is uitgeprint op glanzend papier. Prachtig ingebonden en beschermd door een hoes prijkt het in de eigen familiebibliotheek van André in "Huize Pax", naast de vroegere abdijgebouwen van Steenbrugge in Assebroek.

Bronnen:

Familiearchief van André Ghekiere, nu dom Jozef in 'Huize Pax' Assebroek.

Thys, R., Nieuport 1914 - 1918, Dasoer, Liège, 1922.

André Gysel

Acht maanden vroeger, in de zomermaanden van 1665 beschreef Samuel Pepys de gevolgen van de vreselijke pestepidemie in Londen.

“August 31

... Thus this month ends, with great sadness upon the public ... (vert) door de grootte van de plaag overal in het koninkrijk. Elke dag is er droeviger en droeviger nieuws. In de City stierven er deze week 7 496, en daarvan 6 102 door de plaag. Maar het is te vrezen dat het echte aantal doden deze week eerder 10 000 zou kunnen zijn, omwille van de armen waarvan men het aantal moeilijk kan tellen, en gedeeltelijk omwille van de Quakers en anderen die niet willen dat de klokken voor hen worden geluid ...”

En een maand later schrijft Pepys:

“September 30

... I do end this month with greatest content ... (vert) en ik mag wel zeggen dat deze laatste drie maanden, voor vreugde, gezondheid en profijt, nog groter waren dan ik ooit heb mogen genieten in heel mijn leven. De laatste twaalf maanden zonder ziekte gedurende de grote plaag hebben mij gemotiveerd om de Heer God daarvoor te danken.”

Elke ochtend reden karren door de straten om de lijken van de vorige nacht op te laden. Enkele duizenden slachtoffers werden begraven, juist buiten de middeleeuwse omwalling van de stad. Liverpool Street Station ligt vandaag juist midden zo'n begraafplaats.

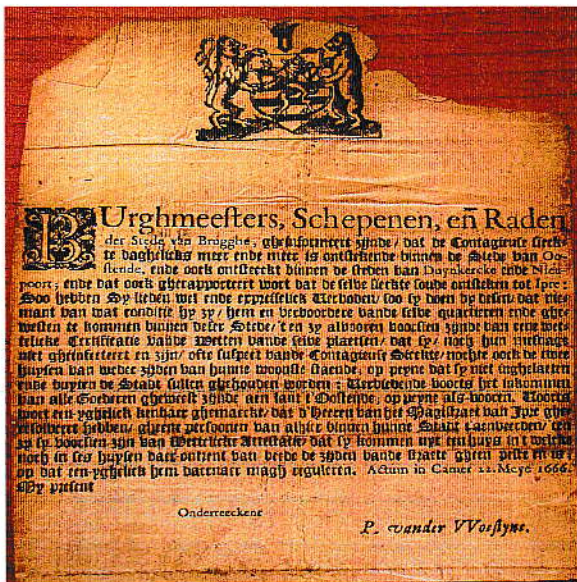
red. G. Demerre

OORLOG IN NIEUWPOORT 1940

Zaterdag 25 mei 1940 08u15

Eerste raid van Duitse vliegtuigen die de haven moesten treffen. Ze verwoestten een strook vanaf

Burghmeesters, Schepenen, en Raden der Stede van Brugghe, gheinformeert zijnde/ dat de Contagieuse sieckte daghelicks meer ende meer is ontstekende binnen de Stede van Oostende, ende oock ontsteekt binnen de steden van Duynkercke ende Nieupoort; ende dat oock gherapporteert wort dat de selve sieckte soude ontsteken tot Ipre: Soo hebben Sy-lieden wel ende expresselick verboden/ soo sy doen by desen/ dat niemant van wat conditie hy zy/ hem en vervoordere vande selve quartieren ende ghewesten te kommen binnen deser Stede/ 't en zy al vooren voorsien zijnde van eene wettelike certificatie vande wetten vande selve plaetsen/ dat sy/ noch hun mesnage niet gheinfecteert en zijn/ ofte suspect vande Contagieuse Sieckte/ nochte oock de twee huysen van weder-zijden van hunne woonste staende; op peyne dat sy niet inghelaeten ende buyten de Stadt sullen ghehouden worden: Verbiedende voorts het inkommen van alle Goederen gheweest zijnde aen lant t' Oostende; op peyne als-vooren. Voorts wordt een-yghelick kenbaer ghemaect/ dat d'Heeren van het Magistraet van Ipre gheresolveert hebben/ gheene persoonen van alhier binnen hunne Stadt t'aenveerden/ ten zy sy voorsien zijn van Wettelike Attestatie/ dat sy kommen uyt een huys in 't welke noch in ses huysen daer-ontrent van bede de zijden vande straete gheen peste en is: op dat een-yghelick hem daernaer magh reguleren.

Actum in Camer 22. Meye 1666

My present

Onderteeckent

P. Vander Woestyne

Te Brugghe/ ghedruckt by Lucas vanden Kerchove/

de Havenstraat tegen de Kaai over de Kaaistraat, de Valkestraat tot aan het kruispunt van de Langestraat en de Marktstraat ...

Zondag 26 mei 1940

Er worden 12 burgerslachtoffers begraven.

Sommige ruïnes worden verder afgebroken ...

Maandag 27 mei 1940 08u15

Terreurbombardement op meer dan 10 plaatsen : Kaai, Ieperstraat, Sluizen, Brugse Steenweg, Arsenaalstraat, Schipstraat en een voltreffer op het Bommenvrij waar 10 soldaten het leven laten...

Dinsdag 28 mei 1940

De Engelsen laten de bruggen springen : Kalkovenbrug, Arkebrug, Stationsbrug en Spoorwegbrug.

Woensdag 29 mei 1940

Brand in de Halle, in de kerk ...

(recent herinnerd door Rudy Siffer op zijn website)

Eens te meer lag het beroemde IJzerstadje te midden der gevechtlijn.

Het Nieuws van den Dag : 19 juni 1940

"Het vermaarde IJzerstadje Nieuwpoort is wederom de totale verwoesting nabij geweest. In de vorige wereldoorlog 1914-1918 geheel vernield, is het stadje thans toch van totale verwoesting gespaard gebleven, alhoewel het nog een zwaren tol aan den oorlog heeft betaald.

Talrijke huizen zijn ingestort of totaal uitgebrand waaronder de prachtige parochiekerk die in de vlammen is opgegaan.

Bij gebrek aan water kon er geen spraak zijn de branden te overmeesteren. Verschillende branden veroorzaakt door de brandbommen werden door moedige burgers uitgedoofd. Een bijzondere hulde dient hier wel gebracht aan de moedigen commandant van de brandweer Paul Berquin en zijne manschappen en enkele burgerlijke wachten die allen tot den laatsten oogenblik op post gebleven waren.

Wat het getal slachtoffers en gekwetsten betreft, is het juiste aantal tot heden nog niet gekend.

De havenkant en aanpalende strate hebben wel het leest geleden. De Stadshalle en het Kollege hebben het ook erg te verduren gehad. Zeggen wij, dat bijna geen enkele straat is waar geen huizen zijn ingestort of uitgebrand. De opruimingswerken gaan in snel tempo vooruit, de stadsdiensten zijn heringericht en op bepaalde dagen worden levensmiddelen uitgedeeld aan de noodlijdende bevolking.

Een gansch bijzondere hulde dient aan Dr. Vandevelde gebracht, die tijdens de bombardementen

heen, getuigenis heeft gegeven van moed en zelfopoffering."

Opleving in het IJzerstadje.

Het Laatste Nieuws : 24 juni 1940

"Het IJzerstadje, alhoewel ditmaal gespaard van totale verwoesting, is nochtans zwaar geteisterd geworden. Met koortsachtigen ijver wordt aan het opruimen der puinen gewerkt en stilaan begint het openbaar leven in de stad een meer normaal uitzicht te krijgen.

De scholen zijn heropend en ook de stadsboekerijen zijn weer toegankelijk.

De stadsdiensten zijn in de gewone bureelen ondergebracht en de winketten zijn open zooals vroeger. Met veel verkleefdheid getroosten de bedienden zich groote verlengingen van de diensten tengevolge de geschapen noodwendigheden.

Wat het water betreft, zal binnen korten tijd de be-deeling ervan weer verzekerd zijn.

Het personeel der gasinrichting is druk in de weer om de vernielde en gesprongen leidingen te herstellen.

De elektriciteitsvoorziening was hier totaal ontrederd: ijverig wordt gewerkt aan het herstellen der kabels en zijn reeds menige straten terug van stroom voorzien? De overige zullen kortelings bediend worden."

Belangrijke opmerkingen.

Het Nieuws van de Dag was een katholieke krant maar stond onder censuur van de Duitse bezetter.

Het Laatste Nieuws was een liberale krant, maar vanaf de eerste oorlogsmaand werd de titel gestolen. Een deel van de vroegere redacteurs werken verder.

De (toegelaten) schrijvende pers moest van de censuur zich houden aan algemeenheden en zo veel mogelijk de bevolking geruststellen.

red. G. Demerre

Colofon

Redactieadres:

Vrienden van het Patrimonium
p/a Kaai 50 – 02/04 – 8620 Nieuwpoort
Verantwoordelijke uitgever G. Demerre
Canadalaan 61 - 8620 Nieuwpoort

